

**L'ús del català a la docència i la
recerca a la Universitat de
les Illes Balears
(cursos 1999-2000 a 2005-2006)**

Ramon Bassa i Martín

RESUM

Aquest treball vol oferir la informació disponible sobre les dades d'ús del català a la docència i a la recerca a la Universitat de les Illes Balears, a partir de les enquestes i estadístiques realitzades des del curs 1999-2000 fins al curs 2005-2006, de manera destacada des del Servei Lingüístic. Així mateix, contextualitza els resultats i en repassa breument les característiques sociolingüístiques.

RESUMEN

Este trabajo ofrece la información disponible sobre los datos de uso del catalán en la docencia y en la investigación en la Universidad de las Illes Balears, a partir de las encuestas i estadísticas realizadas desde el curso 1999-2000 hasta el actual curso 2005-2006; de manera destacada desde el Servei Lingüístic. Asimismo, contextualiza los resultados y repasa brevemente sus características sociolingüísticas.

0. INTRODUCCIÓ. D'ON PARTIM? CONSIDERACIONS PRÈVIES

La situació de la llengua catalana a les Illes Balears passa per un moment preocupant, ja que nous factors demogràfics i polítics han vingut a pertorbar una evolució i una intervenció continuada de principis del segle XXI que semblava destinada a corregir progressivament la minorització de la llengua catalana a les Illes Balears. Un factor immigratori accelerat ha fet que entre 1996 i 2002, la població de les Illes Balears experimenti «un increment de més de 156.000 nous residents, que representen gairebé el 17,07% de la població actual a les Balears», com ens recorda el geògraf Pere Salvà. Aquest fet, que hauria de ser un repte imaginatiu per trobar actuacions noves i decidides amb vista a elaborar mesures d'atenció als nouvinguts, serveix, a vegades, de coartada per justificar la confusió i la manca d'anàlisis i mesures en el sentit de corregir aquest problema.

Si no es parteix de la premissa que la llengua catalana és la llengua pròpia de les Illes Balears, tal com diu l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears, i que l'espanyol hi és llengua oficial per ser llengua oficial de l'Estat espanyol, totes les intervencions polítiques, educatives i culturals queden emboirades i pertorbades. Aleshores, intervencions polítiques, decrets i disposicions que parteixin del fet que els pares puguin triar la llengua a l'ensenyament obligatori, si no hi ha una motivació social, institucional, cultural i educativa en el sentit de fer que la llengua catalana tingui la presència i l'ús real que havia tingut sempre a les Illes Balears, tal com expliquen i han estudiat els sociolingüistes, acaben provocant la desaparició progressiva de la llengua minoritzada o no considerada necessària per a l'ús quotidià.

Malauradament, aquesta situació ja ha arribat a les Illes Balears. Basta llegir *l'Anuari 2005* per veure les dades migratòries d'aquests darrers anys. Però encara és més greu introduir polítiques educatives distorsionadores, sense justificacions pedagògiques, didàctiques o sociolingüístiques però sí basades en premisses tan abstractes com la llibertat d'elegir¹. Tot i que voldria afegir, ara ja

¹ Sobre aquest concepte de llibertat d'elecció, vegeu l'interessant article de Josep-Maria Terricabras: "El mite de la llibertat d'elecció", a: *Treballs de Sociolingüística Catalana*, 17 (2003), pàg. 179-184. Benicarló: Onada edicions.

com a especialista, que des d'un punt de vista pedagògic i didàctic de la llengua no hi ha cap impediment psicològic, lingüístic ni mental per aconseguir que l'alumnat nouvingut aprengui la llengua catalana.

Qualsevol infant està capacitat per aprendre qualsevol llengua, si la hi ensenyem en les condicions pedagògiques i materials adequades. Les raons es troben en la dotació de més personal i una política d'atenció adequades a aquest alumnat, i si un discurs sobre les dificultats de la competència o el coneixement pedagògic és emprat com a excusa, cal veure si en el fons és ignorància, incompetència o indiferència política envers el fet de construir una política educativa i lingüística adequades. Dins el món educatiu hi ha professionals amb prou experiència i estudis per poder dissenyar i aprofitar models didàctics i lingüístics per atendre adequadament aquesta situació. Només cal que siguin escoltats a partir d'un disseny, d'un marc i d'una voluntat d'actuació compromesos amb un projecte social i educatiu arrelat a les nostres illes.

Però com es troba la situació de l'ús del català a la nostra universitat? Com incideixen els factors anteriors sobre el col·lectiu universitari? Quines mesures i actuacions es prenen? Quines caldria emprendre?

I. EL CONEIXEMENT DEL CATALÀ PER PART DE L'ALUMNAT (O DELS JOVES ENTRE 15 I 29 ANYS)

Les dades d'ús del català de què disposam són encara parcials, en el sentit que estudien la llengua d'impartició de les classes i que s'usa dins l'ensenyament universitari, però no hi ha estudis directes sobre la situació lingüística dels estudiants que arriben i es troben a la Universitat. Ara bé, a partir de les dades sobre la població general i sobre la població escolar, podem extrapolar i deduir quin és el panorama sociolingüístic de l'alumnat.

Coneguem primerament les dades sociolingüístiques sobre el coneixement del català amb què arriba l'alumnat a la UIB. Les dades fins a l'any 2003 les podíem extrapolar del grau de coneixement del català que té l'alumnat de l'educació secundària. Hi ha hagut diverses enquestes sociolingüístiques sobre l'ús del català entre els joves, destacaria l'excel·lent treball de Joan Melià (1997), encara que les dades recollides són de l'any 1991, molt abans d'aquesta allau immigratòria dels darrers cinc-deu anys.

Ara bé, l'estudi més fiable i més complet realitzat fins ara, és el que elaborà la Direcció General de Política Lingüística de les Illes Balears l'any 2003. Cal destacar el valor d'aquesta enquesta, ja que com diu Joan-Albert Villaverde (2005: 63): «permetrà disposar, per primera vegada, d'un estudi complet sobre la situació sociolingüística de la llengua catalana arreu del territori on es parla». L'enquesta es basa en un qüestionari de més de dues-centes preguntes, que es passà a 3.671 persones, i que «proporcionen informació sobre aquests aspectes: coneixements lingüístics, llengua pròpia i llengua habitual, transmissió lingüística familiar, usos lingüístics en diferents situacions i opinions sobre les llengües i sobre els usos lingüístics». És, per tant, encara ara, una eina imprescindible per conèixer la situació sociolingüística de la llengua catalana a les Illes Balears, i que recoman a qui se'n vulgui assabentar i documentar.

Com que no disposam de dades sobre l'ús del coneixement de la llengua catalana per part dels estudiants de la UIB, cal anar a l'enquesta sociolingüística del 2003 acabada d'esmentar i veure el percentatge de coneixement del català entre els joves de 15 a 29 anys, interval que abasta aproximadament l'edat de l'alumnat de la UIB: el percentatge és altament positiu, ja que el 93,2% l'entén, i un 89,8% el sap parlar, com podem veure a la taula 1.

TAULA 1	
Habilitat lingüística	Percentatge coneixement
Entenen el català	93,2
Saben parlar en català	89,8
Saben llegir en català	80,1
Saben escriure en català	77,4

Font: Enquesta sociolingüística 2003. Direcció General de Política Lingüística de les Illes Balears. A: *Treballs de Sociolingüística Catalana*, 18 (2005). Benicarló: Onada edicions, 2005.

Per tant, des d'un punt de vista de coneixements lingüístics, no té per què haver-hi cap problema amb l'alumnat que arriba a la Universitat per poder rebre les classes en llengua catalana. A més, encara l'allau immigratòria dels joves per la seva edat no ha arribat a la matriculació a la UIB, i dependrà de factors socioeconòmics i de l'edat, el moment en què ho puguin fer. També caldrà tenir en compte els factors com l'origen sociofamiliar i les actituds lingüístiques de l'àmbit familiar, dels companys, per entendre com l'oferta de classes en català (un 49%) es troba per sota dels percentatges dels joves que l'entenen (93,2%), en un 44,2% menys, és a dir, quasi la meitat del que podria ser.

El percentatge global d'ús del català als exàmens de proves d'accés a la UIB, al curs actual, és d'un 67,68%, que ens fa veure que el percentatge d'ús en el moment d'entrar a la Universitat és superior al percentatge de l'oferta de classes en català per part del professorat.

TAULA 2. PROVES D'ACCÉS A LA UNIVERSITAT. ÚS GLOBAL DEL CATALÀ PER CONVOCATÒRIES PER EXÀMENS REALITZATS		
Curs	Juny	Setembre
2002-2003	55,92	61,11
2003-2004	62,79	54,53
2004-2005	64,24	53,85
2005-2006	67,68	61,54

Font: Vicerectorat d'Estudiants. Universitat de les Illes Balears.

**TAULA 3. PERCENTATGE D'ALUMNAT QUE FA
ALGUN EXAMEN EN CATALÀ**

Curs 2005-2006. Juny 2006	Percentatge
Alumnes que no fan cap examen en català	13,4
Alumnes que fan del 25 al 49% d'exàmens en català	9,93
Alumnes que hi fan del 50 al 74% d'exàmens	10,37
Alumnes que hi fan del 75 al 99% d'exàmens	24,7
Alumnes que hi fan el 100% d'exàmens	41,6

Font: CDSC. Càtedra Alcover-Moll-Villangómez, 2006.

Cada alumne acostuma a fer 4 exàmens (a part de Català, Castellà i Anglès/Francès): per tant els valors dels tants per cent anteriors es corresponen (a grans trets) a 0, 1, 2, 3 i 4 exàmens fets en català.

El percentatge d'exàmens fets en català a la convocatòria de juny són: 73,4%, si tenim en compte els comptabilitzats: és a dir, sense els exàmens que estan marcats com a fets en català i castellà (0,25%) i els que no estan marcats en cap llengua (7,6%). Les dades públiques sobre selectivitat sempre han estat les que comptabilitzen únicament els exàmens fets en català i els fets en castellà (i es considera que els "perduts" tindrien una distribució proporcional amb els identificats).

Com és el perfil de l'alumnat de la UIB?

La UIB tenia el curs 2004-2005 13.859 alumnes matriculats, i el curs actual 2005-2006: 13.813 matriculats, dels quals 5.601 són homes i 8.212 són dones.

Com molt bé descriuen Ballester i Nadal a *l'Anuari 2005*, pàg. 178, «es pot dir que l'alumnat de la UIB és majoritàriament femení (un 59,48%), amb una edat inferior als vint-i-sis anys (un 73,1%) i procedent de Palma (un 49,89%). Un 36,36% dels matriculats de nou ingrés estudia amb beca. La majoria cursa estudis de cicle curt (un 60,11%) i, per branques d'ensenyament, en una de les cinc grans àrees (un 75,88%)».

1.1. La recerca en català a la UIB. Ajuts sol·licitats i tesis doctorals

Per tal d'estimular la recerca en català, la Universitat de les Illes Balears, en col·laboració amb la Direcció General de Política Lingüística del Govern de les Illes Balears, té establertes unes quantitats anuals per ajudar a la redacció i correcció dels treballs de recerca realitzats en llengua catalana, que es tramiten administrativament a través de l'àrea de dinamització del Servei Lingüístic.

Poden sol·licitar aquests ajuts els titulats universitaris que redactin i presentin a la UIB, durant cada curs, el projecte de fi de carrera, la tesi de llicenciatura, la memòria d'investigació o la tesi doctoral en llengua catalana, exclosos els adscrits al Departament de Filologia Catalana i Lingüística General.

**TAULA 4. AJUTS A LA RECERCA SOL·LICITATS.
CURSOS 2000-2001 A 2004-2005**

Curs	Projectes	Memòries	Tesis doctorals	Total ajuts
2000-2001	21	8	13	42
2001-2002	28	10	14	52
2002-2003	7	10	4	21
2003-2004	19	9	6	34
2004-2005	27	9	7	43

Font: Servei Lingüístic. Universitat de les Illes Balears.

Les dades sobre el nombre de sol·licituds ens permeten veure de manera aproximada —ja que hi ha estudiants que poden no presentar una petició— l'evolució i la valoració que els estudiants i els futurs doctors tenen respecte a l'ús del català per a la recerca. El nombre de projectes i de memòries es manté més o menys estable al llarg d'aquests cinc darrers cursos. En canvi, les tesis doctorals sofreixen una oscil·lació que va de les 13-14 del curs 2000-2001 a quasi la meitat per als tres darrers cursos. Es fa difícil esbrinar un motiu clar d'aquest fet: pot ser que progressivament hagi baixat el nombre total de tesis o també que l'ús del català per a la recerca hagi baixat en el seu ús directe. També el sistema de promoció universitària espanyol és un impediment per a l'ús del català a la recerca.

Per saber amb més exactitud com es concreta finalment l'ús del català al màxim nivell de recerca, ens cal consultar les dades sobre el nombre de tesis doctorals realitzades en català aquests darrers cursos a la UIB.

TAULA 5. LLENGUA DE LES TESIS DOCTORALS

Curs	Català %	Espanyol %	Altres %
1995-1996	19,4	64,5	16,1
1996-1997	25,9	63	11,1
1997-1998	37,5	53,1	9,4
1998-1999	22,6	74,2	3,2
1999-2000	25	50	25
2000-2001	31,1	57,7	11,1
2001-2002	39	52	8,3
2002-2003	12,9	64,5	22,6
2003-2004	20,6	64,7	14,7
2004-2005	13,5	75,6	10,8

Fonts: Servei Lingüístic de la UIB / Vicerectorat d'Investigació i Política Científica de la UIB / Centre de Documentació en Sociolingüística de les Illes Balears (CDSIB).

De les dades es dedueix que des del curs acadèmic 1995-96, primer del qual disposam de dades, l'ús del català a les tesis doctoral ha anat augmentant, tot i que ha passat del 37,5%, mentre que l'ús de l'espanyol per a la redacció de les tesis encara representa quasi les dues terceres parts del total. L'ús d'altres llengües, com es pot veure, no sembla encara que estigui afectat per la proximitat de la convergència amb l'espai europeu d'ensenyament superior.

2. L'ÚS DEL CATALÀ PER PART DEL PROFESSORAT DE LA UIB. (CURS 1999-2000 A CURS 2005-2006)

Cada dos cursos acadèmics el Servei Lingüístic de la UIB realitza un qüestionari sobre l'ús del català per part del professorat universitari. El contingut de les preguntes és de caire qualitatiu i quantitatiu i permeten obtenir dades generals sobre aquest ús en diversos àmbits de l'actuació docent; tot i que per al curs vinent estan en procés de revisió.

Vull donar les gràcies de manera especial a les persones de l'àrea de dinamització lingüística i dels diferents serveis de la Universitat que han realitzat la coordinació d'aquest material i que m'han proporcionat dades.

L'instrument i els criteris metodològics

L'eina metodològica emprada ha estat, des de finals dels anys noranta, l'elaboració d'un qüestionari senzill (vegeu l'annex I) que s'ha passat al final de classe, a dos alumnes de cada grup, o a un nombre superior en els casos en què hi ha hagut diferències en les respostes. És la mateixa metodologia que segueixen altres universitats catalanes, com per exemple, la Universitat Autònoma de Barcelona². Els qüestionaris acostumen a passar-se el mes d'abril. Enguany és la quarta vegada que s'aplica aquest sistema a la UIB, la primera volta va ser el curs 1999-2000. També, per primera vegada s'han tingut en compte les seues universitàries de Menorca i Eivissa, per a l'obtenció de dades.

Cal dir que les enquestes, per estalvi de temps i per raons econòmiques, s'han passat només una vegada durant el curs acadèmic, a partir de les assignatures del segon quadrimestre i de les assignatures anuals, per la qual cosa queden excloses d'aquests qüestionaris les assignatures que només es donen el primer quadrimestre, que no destorben la mitjana de la mostra.

També creiem que el sistema de redacció de l'enquesta necessita una revisió per poder passar de percentatges estimats estadísticament a tabular a partir de percentatges reals d'ús. Per la qual cosa caldrà ampliar la partida pressupostària.

Hi ha elaborada una llista dels estudis de primer i segon cicle que s'imparteixen als centres propis de la UIB i els que s'hi han anat incorporant recentment, que són els següents per codi i ordre alfabètic:

² Vegeu: Informe sobre l'ús de les llengües a la docència de la UAB (curs 2004-05). Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona. Gabinet de Llengua Catalana, 2005. Pàg. 5.

ESTUDIS

Codi	Nom
ADE	Administració i Direcció d'Empreses
BIO	Biologia
BIQ	Bioquímica
DCE	Ciències Empresarials
CPS	Complements de Formació per a Psicopedagogia
TUR	Diplomatura en Turisme
DRE	Dret
ECO	Economia
EDS	Educació Social
EIN	Enginyeria en Informàtica
TTT	Enginyeria Tècnica de Telecomunicació. Especialitat en Telemàtica
TIG	Enginyeria Tècnica en Informàtica de Gestió
TIS	Enginyeria Tècnica en Informàtica de Sistemes
EI	Enginyeria Tècnica Industrial. Especialitat en Electrònica Industrial
FAN	Filologia anglesa
FCA	Filologia catalana
FHI	Filologia hispànica
FIL	Filosofia
FFI	Filosofia i Lletres. Filosofia
FIS	Física
FTP	Fisioteràpia
GEO	Geografia
HIS	Història
HDA	Història de l'Art
IFM	Infermeria
MAT	Matemàtiques
MEF	Mestre. Educació Física
MEI	Mestre. Educació Infantil

Continua

MEM	Mestre. Educació Musical
MEP	Mestre. Educació Primària
MLE	Mestre. Llengua Estrangera
PED	Pedagogia
PSI	Psicologia
PSP	Psicopedagogia
QUI	Química
TST	Títol Superior de Turisme
TSO	Treball Social
	Nous estudis que s'han anat incorporant a la UIB:
ART	Arquitectura Tècnica
CEQ	Complements de formació per a Enginyeria Química
HFJ	Enginyeria Tècnica Agrícola. Especialitat en Hortofructicultura i Jardineria
GEI	Graduat en Estudis Immobiliaris
LLI	Lliure configuració
MEE	Mestre. Educació Especial

2.1. Les variables sociolingüístiques a analitzar

El qüestionari analitza quatre variables, o aspectes sociolingüístics, referides a l'ús del català i altres llengües a la UIB:

- 1) L'ús general estimat per estudis (inclou explicacions, respostes a l'alumnat, ús de la pissarra, materials docents i formulació dels exàmens).
- 2) L'ús general per departaments.

Cal dir que aquests dos usos generals es determinen a partir d'aplicar un criteri d'assignació de respostes al català o a l'espanyol a partir de quatre o més de les sis preguntes específiques contestades afirmativament. Criteri que a vegades dificulta la captació de la situació exacta en percentatges sobre l'ús del català o l'espanyol, al meu entendre, i que fan que les dades obtingudes s'hagin de considerar més com a estimatives que com a exactament reals, i que s'hagin de prendre, per tant, amb prudència.

- 3) Els usos específics per estudis. És a dir, el detall per percentatges de l'ús del català en diferents situacions d'ensenyament: explicacions del professor, llengua per escriure a la pissarra, llengua en

què respon les preguntes, llengua del material docent que es proporciona i la llengua primera proporcionada per als enunciat dels exàmens.

4) Els usos específics detallats al punt anterior, però per departaments.

2.2. Usos generals lingüístics per estudis. (Cursos 1999-2000 a 2005-2006)

Comencem, doncs, per veure l'ús general de la llengua catalana als diferents estudis de la UIB. Les dades publicades a la web del Servei Lingüístic de la UIB es refereixen als quatre punts anteriors i són biennals, i tot i que no hi ha dades comparatives de l'evolució al llarg del temps, he realitzat una taula comparativa per a aquest estudi.

2.2.1. Ús general lingüístic global

Les dades dels usos generals lingüístics per estudis es troben separades pel curs concret en el qual es passà el qüestionari. Però per poder tenir una idea de l'evolució de l'ús del català, és convenient agrupar les dades en una sola taula. Com hem indicat anteriorment al punt 2.1, cal prendre aquestes dades més com a estimatives que com a exactes.

Vegem, doncs, en primer lloc, l'ús general del català a la docència al llarg de les tres enquestes realitzades.

Curs	Grups classe en què es fa tot en català %	Grups classe en què es fa tot en espanyol %	Grups classe en què s'usen les dues llengües /altres llengües %	No responen
1999-2000	32,4	23,4	41	2,7%
2001-2002	47	36	17	-
2003-2004	49	34	17	-
2005-2006	58* (a partir de la mitjana sobre els percentatges d'usos específics)	39* (Ibídem)	3* (només s'han comptabilitzat els idiomes estrangers)	-

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Servei Lingüístic de la Universitat de les Illes Balears.

* Nota important: Els percentatges del curs 2005-2006 no són estimatius, sinó extrets de la mitjana dels percentatges dels sis ítems dels usos específics.

Comprovant les dades generals, podem dir que des del curs 1999-2000 fins al darrer estudi, l'ús del català com a llengua d'ús general de la UIB ha anat augmentant, tot i que s'observa un progressiu alentiment que situa l'ús exclusiu del català a la meitat del percentatge, en xifres globals.

Cal aclarir que les dades d'ús del darrer curs corresponen a la mitjana global calculada sobre els percentatges dels usos específics, i no a sobreestimacions qualitatives de les respostes, com passa a les altres tres enquestes. La qual cosa ens obliga a ser prudents a l'hora de fer comparacions, ja que els criteris del curs 2005-2006 s'han calculat sobre unes premisses diferents³.

Després a la taula de les dades d'acord amb les diferents situacions docents veurem que aquest percentatge es matisen i ens permeten veure dins quines actuacions es concreten, i aquí sí que són dades més reals que les estimacions globals d'ús.

Si aquests percentatges globals els comparam amb altres universitats de l'àmbit lingüístic català per tal de tenir un visió de conjunt, veurem que la docència en català a la UIB té un nivell per sota de la mitjana de les universitats de Catalunya i per sobre del de les universitats públiques del País Valencià. Tot i que tampoc no és prou alt a les universitats de Catalunya, ja que es troben entre el 55,6 i el 66,4%, excepte el cas de la Universitat de Girona, que fa sis anys ja arribava al 86% d'impartició de les classes en català.

No ens atrevim a fer una valoració exacta comparativa sobre les dades globals de l'ús de català del curs 2005-2006, per haver estat calculades de manera diferent. Només podem dir que la mitjana d'ús a partir dels usos específics (explicacions, pissarra, respostes, materials, enunciats exàmens) és d'un 58%. Percentatge que encara se situaria per davall de les universitats de Catalunya i per sobre de les universitats principals del País Valencià, i que no canvia significativament en relació amb les enquestes dels anys anteriors (des de 1999-2000 a 2003-2004).

TAULA 7. PERCENTATGE DE DOCÈNCIA O D'OPCIÓ LINGÜÍSTICA PER AL CATALÀ A LES UNIVERSITATS CATALANES

Universitat	Curs	Percentatge de docència en llengua catalana %
UIB	2003-2004	49
UB	2004-2005	66,4
UAB	2004-2005	60,52 (mitjana: 66,5 oral / 54,9 materials)
UPC	2000-2001	56,5
	2002-2003	55,66
UPF	2004-2005	66,30
	2005-2006	65,50
URV	2001-2002	64,9
UdG	2004-2005	86

Continua

³ Una elaboració realitzada al moment de tancar l'edició d'aquest article ens aporta que la mitjana del curs 2003-2004 per estudis seria: d'un 58% per al català, d'un 39% del castellà i d'un 3% respecte a altres llengües. Per tant, xifres idèntiques a les del curs 2005-2006.

UdL	2002-2003	53,05 (oral)
UJI (Castelló)	2004-2005	23,84
UV	2004-2005	24,5
	2005-2006	26,3 (% alumnes que trien el valencià per a la docència)
UPV	1999-2000	16,46 (opció lingüística en la matrícula)

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades a les webs i de consultes personals (juliol 2006).

D'aquesta taula, i de les dades consultades, es desprenen una sèrie de reflexions:

- Que els nivells d'ús del català de les universitats de les Illes Balears i del País Valencià encara podrien ser més alts en relació amb les universitats de Catalunya.
- Que els nivell de coneixement de la llengua catalana dels alumnes acostumen a ser més alts que els percentatges de classes en català que ofereixen les universitats.
- Una certa dificultat, a vegades, de trobar dades sociolingüístiques sobre l'ús del català a la docència, d'ídem curs, per poder comparar. En general, les dades públiques a la xarxa, a vegades, es troben situades dins un tercer o quart nivell de clicatge, si no es publiquen en format llibre. Esperem que el model d'enquesta general que prepara l'Institut Joan Lluís Vives arribarà a poder ser adoptat per totes les universitats, fet que permetria dades comparatives i possiblement una reducció de costos dels programes de tabulació.

El quadre general dels usos lingüístics per estudis a la UIB que presentam només engloba els tres cursos (des de 1999-2000 a 2003-2004) i s'han calculat sobre la base del mateix sistema i els mateixos criteris, per això deixam fora de la comparació les dades provisionals del curs 2005-2006 (vegeu taula 8).

**TAULA 8. ÚS GENERAL PER ESTUDIS.
(CURSOS 1999-2000, 2001-2002 I 2003-2004)**

	Ús general per estudis								
	Català % Cursos 1999-2000, 2001-02, 2003-04			Espanyol % Cursos 1999-2000, 2001-02, 2003-04			Les dues llengües % Cursos 1999-2000, 2001-02, 2003-04		
Administració i Direcció d'Empreses	12,5	28	31	45	65	59	42,5	61	9
Biologia	14,3	31	47	14,3	49	41	71,5	49	12
Bioquímica	20	31	58	20	49	26	60	63	16
Ciències Empresarials	20	13	27	41	64	58	39,7	16	15
Complements de Formació per a Psicopedagogia	-	57	75	-	33	25	-	10	0

Continua

Diplomatura de Turisme	- 27 25	- 41 17	- 32 58
Dret	7,2 17 26	58,7 72 67	39 11 7
Economia	35,6 28 31	28,9 55 61	31,1 16 8
Educació Social	57,1 62 74	14,3 22 15	28,6 16 12
Enginyeria en Informàtica	22,2 89 56	11,1 11 0	66,6 0 44
Enginyeria Tècnica de Telecomunicació, Especialitat en Telemàtica	- 77 73	- 13 12	- 10 15
Enginyeria Tècnica en Informàtica de Gestió	50 70 34	- 10 45	- 20 21
Enginyeria Tècnica en Informàtica de Sistemes	29,2 70 38	12,5 10 41	- 20 22
Enginyeria Tècnica Industrial, Especialitat en Electrònica Industrial	- 80 43	- 20 50	- 0 7
Filologia anglesa	- 39 37	- 39 33	- 23 30
Filologia Catalana	75 69 65	15 9 15	10 22 20
Filologia Hispànica	10 27 33	40 47 44	40 27 23
Filosofia	22,2 37 41	38,9 37 36	33,5 26 23
Física	59,4 58 69	18,8 23 15	12,6 19 15
Fisioteràpia	- 14 NC	- 86 NC	- 0 NC
Geografia	50 54 57	11,5 33 37	38,4 13 6
Història	55 49 40	5 37 23	35 15 37
Història de l'Art	39,1 45 31	13 32 29	47,8 23 40
Infermeria	5,6 41 65	38,9 39 12	50,1 20 24
Matemàtiques	81,3 74 76	6,3 13 9	6,3 13 16
Mestre. Educació Física	* 70 83	* 16 0	* 14 17
Mestre. Educació Infantil	* 69 85	* 12 0	* 20 15
Mestre. Educació Musical	* 72 70	* 14 10	* 14 20
Mestre. Educació Primària	* 68 78	* 17 0	* 15 22
Mestre. Llengua Estrangera	* 62 78	* 17 0	* 21 22
Pedagogia	50 61 65	14,7 27 31	35,3 12 4
Psicologia	22,9 37 58	34,3 43 42	40 20 0
Psicopedagogia	31,6 69 76	5,3 22 20	63,1 9 4
Química	3,7 33 43	25,9 54 37	70,3 17 20
Títol Superior de Turisme	14,3 33 NC	14,3 39 NC	68 28 NC

Continua

Treball Social	10	58	46	15	34	25	75	14	29
Arquitectura Tècnica	-	-	56	-	-	33	-	-	11
Compl. de formació per a Enginyeria Química	-	-	0	-	-	67	-	-	33
Enginyeria Tècnica Agrícola. Especialitat en Hortofructicultura i Jardineria	-	-	58	-	-	29	-	-	13
Graduat en Estudis Immobiliaris	-	-	37	-	-	53	-	-	11
Lliure configuració	NC	NC	65	-	-	27	-	-	8
Mestre. Educació Especial	-	-	75	-	-	0	-	-	25
	32,2	47	49	23,4	36	34	41,7	17	17

2.2.1.1. Ús general per estudis. (Cursos 1999-2000 a 2003-2004)

Durant el curs 1999-2000, l'ús general lingüístic total era el següent:

Grups classe en què es fa tot en català	Grups classe en què es fa tot en espanyol	Grups classe en què s'usen les dues llengües	No responen
32,4%	23,4%	41,7%	2,7%

Font: Servei Lingüístic. Universitat de les Illes Balears. Curs 1999-2000.

Per tant, una tercera part del professorat (un 32,4%) feia les classes exclusivament en llengua catalana i quasi una quarta part (un 23,4%) feia les seves activitats docents únicament en castellà. Pel que fa als grups que tenien les classes on s'usaven les dues llengües, he de dir que, sociològicament, es fa difícil destriar —ja que les dades no ho indiquen— el grau d'ús intermedi de les dues llengües. També, no és el mateix qualitativament, des d'un punt de vista d'actituds lingüístiques, donar un material docent en castellà o una altra llengua, quan és molt difícil trobar-lo en català o fins i tot en espanyol, que fer la tria de la llengua en què es decideix fer les explicacions a classe, que depèn només del control directe del professorat.

Ara bé, les dades més específiques de la taula 18 ens permeten tenir una visió més acurada, ja que, per exemple, si comparem dades, veiem que la meitat del professorat (un 50%) usa la llengua catalana per a les seves explicacions, en canvi només hi proporciona un 35,9% del material que dona a l'alumnat, tal volta per dificultat de trobar publicacions en català. Com veiem, tot el procés es lliga, i no podem separar determinades situacions del context general sociolingüístic en el qual es troba la llengua catalana.

TAULA 10. ÚS GENERAL PER ESTUDIS (INCLOU EXPLICACIONS, RESPOSTES ALS ALUMNES, ÚS DE LA PISSARRA, MATERIALS DOCENTS I FORMULACIÓ DELS EXÀMENS). CURS 1999-2000

	Grups classe en què es fa tot en català	Grups classe en què es fa tot en espanyol	Grups classe en què s'usen les dues llengües	No responen
Admin. i Direcció d'Empreses	12,5	45,0	42,5	
Biologia	14,3	14,3	71,5	
Bioquímica	20,0	20,0	60	
Ciències Empresarials	16,7	41,0	39,7	2,6
Dret	7,2	50,7	39	2,9
Economia	35,6	28,9	31,1	4,4
Educació Social	57,1	14,3	28,6	
Enginyeria Informàtica	22,2	11,1	66,6	
Filologia Catalana	75,0	15,0	10	
Filologia Hispànica	10,0	40,0	40	10,0
Filosofia	22,2	38,9	33,5	5,6
Física	59,4	18,8	12,6	9,4
Geografia	50,0	11,5	38,4	
Història	55,0	5,0	35	5,0
Història de l'Art	39,1	13,0	47,8	
Infermeria	5,6	38,9	50,1	
Informàtica de Gestió	50,0	27,3	22,6	4,2
Informàtica de Sistemes	29,2	12,5	54,1	6,3
Matemàtiques	81,3	6,3	6,3	2,1
Mestre	71,6	4,9	18,5	
Pedagogia	50,0	14,7	35,3	2,9
Psicologia	22,9	34,3	40	
Psicopedagogia	31,6	5,3	63,1	
Química	3,7	25,9	70,3	
Tècnic d'Empreses i Act. Turístiques	13,3	18,7	68	

Continua

Telemàtica	68,4	15,8	15,8	
Títol Superior de Turisme	14,3	14,3	71,4	
Treball Social	10,0	15,0	75	
Total	32,2	23,4	41,7	2.7

De l'anàlisi més detallada es dedueix que els estudis globalment més compromesos amb l'ús de la llengua catalana eren, durant el curs 1999-2000, els de Matemàtiques, amb un 81,3%, superior fins i tot al percentatge d'ús del català del Departament de Filologia Catalana (pel fet de tenir a la llicenciatura de Filologia Catalana assignatures d'altres departaments, que no imparteixen les classes en català), seguits dels estudis de Mestre, amb el 71,6%, i els de Telemàtica, amb un 68,4%. Els tres departaments amb menys grups classe en què es fa tot en català són el de Química, amb un 3,7%, el d'Infermeria, amb un 5,6%, i el de Dret, amb un 7,2%.

TAULA II. CURS 2001-2002. ÚS GENERAL PER ESTUDIS.
(INCLOU EXPLICACIONS, RESPOSTES ALS ALUMNES, ÚS DE LA PISSARRA,
MATERIALS DOCENTS I FORMULACIÓ DELS EXÀMENS)

Estudi			Ús general		
Codi	Nom	Num.	Català	Espanyol	Altres
ADE	Administració i Direcció d'Empreses	152	28%	61%	11%
BIO	Biologia	77	31%	49%	19%
BIQ	Bioquímica	30	13%	63%	23%
DCE	Ciències Empresarials	107	21%	64%	16%
CPS	Compl. de formació per a Psicopedagogia	21	57%	33%	10%
CEQ	Compl. de formació per a Enginyeria Química	4	0%	75%	25%
TUR	Diplomatura de Turisme	78	27%	41%	32%
DRE	Dret	131	17%	72%	11%
ECO	Economia	137	28%	55%	16%
EDS	Educació Social	87	62%	22%	16%
EIN	Enginyer en Informàtica	9	89%	11%	0%
TTT	Enginyeria Tècnica de Telecomunicació. Especialitat en Telemàtica	31	77%	13%	10%
TIG	Enginyeria Tècnica en Informàtica de Gestió	10	70%	10%	20%
TIS	Enginyeria Tècnica en Informàtica de Sistemes	10	70%	10%	20%

Continua

EI	Enginyer Tècnic Industrial. Especialitat en Electrònica Industrial	5	80%	20%	0%
FAN	Filologia Anglesa	31	39%	39%	23%
FCA	Filologia Catalana	74	69%	9%	22%
FHI	Filologia Hispànica	75	27%	47%	27%
FIL	Filosofia	76	37%	37%	26%
FFI	Filosofia i Lletres. Filosofia	5	20%	60%	20%
FIS	Física	64	58%	23%	19%
FTP	Fisioteràpia	7	14%	86%	0%
GEO	Geografia	109	54%	33%	13%
HIS	Història	41	49%	37%	15%
HDA	Història de l'Art	60	45%	32%	23%
IFM	Infermeria	46	41%	39%	20%
MAT	Matemàtiques	62	74%	13%	13%
MEF	Mestre. Educació Física	108	70%	16%	14%
MEI	Mestre. Educació Infantil	86	69%	12%	20%
MEM	Mestre. Educació Musical	106	72%	14%	14%
MEP	Mestre. Educació Primària	100	68%	17%	15%
MLE	Mestre. Llengua Estrangera	105	62%	17%	21%
PED	Pedagogia	90	61%	27%	12%
PSI	Psicologia	89	37%	43%	20%
PSP	Psicopedagogia	55	69%	22%	9%
QUI	Química	83	29%	54%	17%
TST	Títol Superior de Turisme	18	33%	39%	28%
TSO	Treball Social	58	41%	34%	24%
		2437	47%	36%	17%

El curs 2001-2002, com es pot veure a la taula II, els estudis amb un ús general més alt de català són els de ciències: els d'Enginyeria en Informàtica, amb un 89%, seguit dels estudis d'Enginyer Tècnic Industrial, amb un 80%, d'Enginyeria Tècnica de Telecomunicació, amb un 77%, i de Matemàtiques, amb un 74%. Després ja vénen els estudis de Mestre, que oscil·len entre un 62 i un 70%, segons l'especialitat. Els estudis amb un percentatge més baix d'ús general són el de Bioquímica, amb un 13%, Fisioteràpia, amb un 14%, i Dret, amb un 17%.

TAULA 12. CURS 2003-2004.

ÚS GENERAL PER ESTUDIS. (INCLOU EXPLICACIONS, RESPOSTES ALS ALUMNES, ÚS DE LA PISSARRA, MATERIALS DOCENTS I FORMULACIÓ DELS EXÀMENS)

Estudi		Ús general		
Codi	Nom	Català	Espanyol	Les dues llengües
ADE	Administració i Direcció d'Empreses	31	59	9
BIO	Biologia	47	41	12
BIQ	Bioquímica	58	26	16
DCE	Ciències Empresarials	27	58	15
CPS	Complements de formació per a Psicopedagogia	75	25	0
TUR	Diplomatura de Turisme	25	17	58
DRE	Dret	26	67	7
ECO	Economia	31	61	8
EDS	Educació Social	74	15	12
EIN	Enginyeria en Informàtica	56	0	44
TTT	Enginyeria Tècnica de Telecomunicació. Especialitat en Telemàtica	73	12	15
TIG	Enginyeria Tècnica en Informàtica de Gestió	34	45	21
TIS	Enginyeria Tècnica en Informàtica de Sistemes	38	41	22
EEL	Enginyeria Tècnica Industrial. Especialitat en Electrònica Industrial	43	50	7
FAN	Filologia Anglesa	37	33	30
FCA	Filologia Catalana	65	15	20
FHI	Filologia Hispànica	33	44	23
FIL	Filosofia	41	36	23
FFI	Filosofia i Lletres. Filosofia	0	---	0
FIS	Física	69	15	15
FTP	Fisioteràpia	---	0	0
GEO	Geografia	57	37	6
HIS	Història	40	23	37
HDA	Història de l'Art	31	29	40
IFM	Infermeria	65	12	24
MAT	Matemàtiques	76	9	16
MEF	Mestre. Educació Física	83	0	17
MEI	Mestre. Educació Infantil	85	0	15
MEM	Mestre. Educació Musical	70	10	20

Continua

MEP	Mestre. Educació Primària	78	0	22
MLE	Mestre. Llengua Estrangera	78	0	22
PED	Pedagogia	65	31	4
PSI	Psicologia	58	42	0
PSP	Psicopedagogia	76	20	4
QUI	Química	43	37	20
TST	Títol Superior de Turisme	0	0	---
TSO	Treball Social	46	25	29
ART	Arquitectura Tècnica	56	33	11
CEQ	Complements de formació per a Enginyeria Química	0	67	33
HFJ	Enginyeria Tècnica Agrícola. Especialitat en Hortofructicultura i Jardineria	58	29	13
GEI	Graduat en Estudis Immobiliaris	37	53	11
LLI	Lliure configuració	65	27	8
MEE	Mestre. Educació Especial	75	0	25
		49	34	17

El curs 2003-2004, com podem observar a la taula 12, els estudis de la diplomatura de Mestre, en l'especialitat d'Educació Infantil, són, amb un 85%, els que tenen un ús general més alt del català, seguits de les especialitats d'Educació Física, amb un 83%, i Educació Primària i Llengua Estrangera, amb un 78%; seguides d'Educació Social, amb un 74%. Per altra banda, els que tenen un ús general més baix són la diplomatura de Turisme, amb un 25%; i Dret, amb un 26%; seguides de Ciències Empresarials, amb un 27%.

Per al curs 2005-2006 només disposam d'unes dades indicatives corresponents a la mitjana dels usos específics que poden indicar unes tendències, i per tant no són realment comparables. Aquestes són de Fisioteràpia, seguides de les de Mestre d'Educació Física i Educació Infantil i de les especialitats d'Educació Primària i Llengua Estrangera, que indiquen unes tendències similars a les dades de cursos anteriors, excepte dels estudis de Fisioteràpia. Per contra, Dret, amb una mitjana del 32%, la diplomatura en Turisme, amb una mitjana del 35%, i Administració i Direcció d'Empreses, amb un 37%, fan referència a les dades de les mitjanes d'usos generals més baixos del català.

TAULA 13. CURS 2005-2006. ESTIMACIONS D'ÚS GENERAL DEL CATALÀ PER ESTUDIS I PER MITJANA ARITMÈTICA DELS PERCENTATGES PARCIALS

Estudi Nom	Ús general		
	Català	Espanyol	Altres
Administració i Direcció d'Empreses	37	63	0
Biologia	52	47	1
Bioquímica	61	39	0

Continua

Ciències Empresarials	36	64	0
Complements de formació per a Psicopedagogia	71	29	0
Diplomatura de Turisme	35	36	29
Dret	32	68	0
Economia	36	64	0
Educació Social	77	23	0
Enginyeria en Informàtica	72	26	2
Enginyeria Tècnica de Telecomunicació. Especialitat en Telemàtica	70	30	0
Enginyeria Tècnica en Informàtica de Gestió	41	59	1
Enginyeria Tècnica en Informàtica de Sistemes	44	56	1
Enginyeria Tècnica Industrial. Especialitat en Electrònica Industrial	44	56	0
Filologia Anglesa	42	35	23
Filologia Catalana	72	20	8
Filologia Hispànica	41	50	9
Filosofia	54	44	2
Filosofia i Lletres. Filosofia	0	100	0
Física	68	32	0
Fisioteràpia	100	0	0
Geografia	58	42	1
Història	62	36	2
Història de l'Art	55	44	2
Infermeria	69	31	0
Matemàtiques	76	23	1
Mestre. Educació Física	86	14	0
Mestre. Educació Infantil	86	14	0
Mestre. Educació Musical	73	27	0
Mestre. Educació Primària	81	19	0
Mestre. Llengua Estrangera	81	19	0
Pedagogia	63	37	0
Psicologia	59	41	0
Psicopedagogia	71	29	0
Química	50	50	0

Continua

Títol Superior de Turisme	33	17	50
Treball Social	64	36	0
Arquitectura Tècnica	61	39	0
Complements de formació per a Enginyeria Química	17	83	0
Enginyeria Tècnica Agrícola. Especialitat en Hortofructicultura i Jardineria	60	40	0
Graduat en Estudis Immobiliaris	43	57	0
Lliure configuració	63	36	1
Mestre. Educació Especial	79	21	0
TOTAL	58	39	3

2.3. Ús general de la llengua per departaments.

(Cursos 1999-2000 a 2003-2004 i estimacions del curs 2005-2006)

Per departaments la tendència general de major ús del català als grups classe era marcada el curs 1999-2000 pel de Física amb un 61,8%, seguit pel Departament de Ciències de l'Educació (amb un 60,6%), el de Matemàtiques i Informàtica, amb un 54,1%, i el de Ciències de la Terra, amb un 48,1%. I on es detectava el menor ús del català era als departaments de Dret Privat (amb un 3%) i el de Química (amb un 3,7%).

TAULA 14. CURS 1999-2000.
ÚS GENERAL PER DEPARTAMENTS
(INCLOU EXPLICACIONS, RESPOSTES ALS ALUMNES, ÚS DE LA PISSARRA,
MATERIALS DOCENTS I FORMULACIÓ DELS EXÀMENS).

	Grups classe en què es fa tot en català	Grups classe en què es fa tot en espanyol	Grups classe en què s'usen les dues llengües	No responen
Biologia	20,0	6,7	73,4	–
Biologia Fonamental i C, de la Salut	6,7	20,0	73,3	–
Ciències de l'Educació	60,6	8,2	28,6	2,7
Ciències de la Terra	48,1	14,8	37	–
Ciències Històriques i Teoria de les Arts	46,5	9,3	41,8	2,3
Ciències Matemàtiques i Informàtica	54,1	15,3	27,9	2,7
Dret Privat	3,0	63,6	33,3	–
Dret Públic	11,1	38,9	44,4	5,6

Continua

Economia i Empresa	20,9	38,0	38,5	2,5
Filologia Catalana i Lingüística General	76,2	14,3	9,6	–
Filologia Espanyola, Moderna i Llatina	6,9	41,4	41,3	10,3
Filosofia	15,4	25,6	56,4	2,6
Física	61,8	17,6	11,8	8,8
Infermeria	5,6	38,9	50,1	5,6
Psicologia	22,9	34,3	40	2,9
Química	3,7	25,9	70,3	–
Total	32,2	23,4	41,7	2,7

TAULA 15. CURS 2001-2002.

ÚS GENERAL PER DEPARTAMENTS. (INCLOU EXPLICACIONS, RESPOSTES ALS ALUMNES, ÚS DE LA PISSARRA, MATERIALS DOCENTS I FORMULACIÓ DELS EXÀMENS)

Departament		Ús general		
Codi	Nom	Català	Espanyol	Altres
DBA	Biologia	36	51	13
DBF	Biologia Fonamental	13	53	33
DCT	Ciències de la Terra	69	16	15
DCE	Ciències de l'Educació	72	16	11
DHA	Ciències Històriques i Teoria de les Arts	52	30	18
DMI	Ciències Matemàtiques i Informàtica	65	23	12
DPR	Dret Privat	0	90	10
DPU	Dret Públic	25	63	12
DEE	Economia i Empresa	31	54	15
DFC	Filologia Catalana	97	0	3
DFE	Filologia Espanyola	4	50	46
DFL	Filosofia	33	33	35
DFS	Física	60	19	21
DIF	Infermeria	54	32	14
DPS	Psicologia	30	50	20
DQU	Química	20	62	18
		43	40	17

TAULA 16. CURS 2002-2003.

ÚS GENERAL PER DEPARTAMENTS. (INCLOU EXPLICACIONS, RESPOSTES ALS ALUMNES, ÚS DE LA PISSARRA, MATERIALS DOCENTS I FORMULACIÓ DELS EXÀMENS)

Departament		Ús general		
Codi	Nom	Català	Espanyol	Les dues llengües
DBA	Biologia	53	37	11
DBF	Biologia Fonamental	38	43	19
DCT	Ciències de la Terra	65	22	13
DCE	Ciències de l'Educació	80	12	8
DHA	Ciències Històriques i Teoria de les Arts	36	23	41
DMI	Ciències Matemàtiques i Informàtica	53	30	17
DPR	Dret Privat	6	88	6
DPU	Dret Públic	36	56	9
DEA	Economia Aplicada	36	52	12
DEM	Economia de l'Empresa	31	56	13
DFC	Filologia Catalana	96	0	4
DFE	Filologia Espanyola	0	44	56
DFL	Filosofia	37	30	33
DFS	Física	66	22	12
DIF	Infermeria	73	0	27
DPS	Psicologia	62	38	0
DQU	Química	25	46	29
		47	34	19

El curs 2001-2002 (vegeu taula 15) els departaments amb més ús del català a la docència, segons les estimacions reflectides a la taula 15, eren —a part del Departament de Filologia Catalana que, com era previsible, tenia un 97%—, el Departament de Ciències de l'Educació, amb un 72%, seguit del Departament de Ciències de la Terra, amb un 69%, el de Ciències Matemàtiques i Informàtica, amb un 65%, i el de Física, amb un 60%. En canvi, els departaments amb menys ús eren el de Dret Privat, amb un 0%, tot i que suposam que dins el 10% agrupat a altres hi devia haver algun percentatge dedicat al català, però que no queda reflectit pels criteris usats a la tabulació, seguit del Departament de Filologia Espanyola, que tenia només un 4% d'ús total del català a les classes, un 50% d'ús només d'espanyol i un 46% d'ensenyament on podien coincidir els dos idiomes anteriors. Fet que ens duu a plantejar-nos com les situacions mixtes o on es donen usos de català en alguna activitat concreta de classe (com les explicacions en català amb un 41% a Filologia Espanyola) no queden reflectides, i ens duu a fer-nos pensar que aquestes dades generals, com que estan catalogades a altres, no deixen veure si hi ha presència oral del català, i que cal matisar bé el concepte usat.

El curs 2003-2004 (vegeu taula 16) l'estimació general marcava el Departament de Ciències de l'Educació amb un 80%, on hi havia més ús del català a la docència, seguit pel Departament d'Infermeria,

amb un 73%, el de Física, amb un 66%, i els de Ciències de la Terra i el de Filologia Catalana, amb un 65. I els que menys, els departaments de Dret Privat (amb un 6%) i el de Filologia Espanyola (amb un 0%).

TAULA 17. CURS 2005-2006.
ESTIMACIONS ARITMÈTICA DELS PERCENTATGES

Estudi Nom	Ús general		
	Català	Espanyol	Altres
Biologia	56	43	0
Biologia Fonamental	48	52	0
Ciències de la Terra	69	30	1
Ciències de l'Educació	78	22	0
Ciències Històriques i Teoria de les Arts	62	38	0
Ciències Matemàtiques i Informàtica	57	42	0
Dret Privat	14	86	0
Dret Públic	42	58	0
Economia Aplicada	41	59	0
Economia de l'Empresa	41	59	0
Filologia Catalana	98	1	1
Filologia Espanyola	9	56	35
Filosofia	56	44	0
Física	64	36	0
Infermeria	74	26	0
Psicologia	61	39	0
Química	38	63	0
TOTAL	53	44	2

Les dades específiques del curs 2005-2006 no són comparables en l'ús general perquè són el resultat d'una mitjana sobre els percentatges de cada ítem, i no d'una estimació qualitativa com les anteriors enquestes. I mostren les mitjanes següents: a les classes els alumnes del Departament de Filologia Catalana reben la docència en català en un 98%, com calia esperar, i el Departament de Ciències de l'Educació té una mitjana d'ús del català d'un 78%, seguit d'Infermeria amb un 74%, Ciències de la Terra amb una mitjana d'un 69%, Física amb un 64% i Ciències Històriques i Teoria de les Arts amb un 62% de mitjana. Filologia Espanyola imparteix una mitjana de situacions en català d'un 9%, un 56% en espanyol i un 35% en altres llengües, ja que té incorporats els estudis de filologies estrangeres. El Departament de Dret Privat té una mitjana d'ús general d'un 14% enfront

d'un 86% de classes amb activitats en espanyol, seguit del Departament de Química, ja amb un 38% de mitjana d'activitats en català.

2.4. Usos específics de les llengües per estudis.

(Cursos 1999-2000 a 2003-2004 i estimacions del curs 2005-2006)

En els usos específics sobre l'ús del català és on es pot veure millor a quines activitats concretes hi ha aquest ús: si a les explicacions, a l'hora d'escriure a la pissarra, respondre a les preguntes de l'alumnat en català, en espanyol o en alguna altra llengua, al material de classe que està en llengua catalana i en quina llengua estan redactats els exàmens que s'entreguen a l'alumnat. Els resultats presentats estan extrets del que ha anat publicant l'àrea de dinamització del Servei Lingüístic a la web.

Les dades són tan complexes i variades que convé fer-ne una lectura acurada a cada taula corresponent (vegeu les taules 18, 19, 20, i 21).

Del curs acadèmic 1999-2000, els estudis on el català és la llengua que s'usa per a les explicacions a classe són els de Matemàtiques amb un 87,5%, seguit dels estudis de Psicopedagogia, amb un 84,2%, i els de Geografia amb un 80,8%; seguits de Bioquímica i Filologia Catalana, amb un 80%. Els principals estudis amb un ús més baix en llengua oral, en les explicacions, són: els de Dret, amb un 14,5%, els de Filologia Hispànica, amb un 16,7%, i els de Química, amb un 29,6%.

	Llengua que el professor usa per a les explicacions de classe		Llengua que el professor usa en escriure a la pissarra		Llengua en què el professor respon les qüestions que li formulen en català		Llengua en què el professor respon les qüestions que li formulen en espanyol		Llengua que el professor usa en els materials que dona als alumnes		Llengua en què el professor presenta els exàmens	
	Cat	Es	Cat	Es	Cat	Es	Cat	Es	Cat	Es	Cat	Es
Ad. i Direcció d'Empreses	20,0	77,5	17,5	80,0	52,5	45,0	2,5	90,0	17,5	80,0	15,0	67,5
Biologia	40,5	59,5	40,5	59,5	78,6	19,0	11,9	88,1	21,4	50,0	26,2	59,5
Bioquímica	80,0	20,0	80,0	20,0	80,0	20,0	40,0	60,0	20,0	80,0	40,0	60,0
Ciències Empresarials	32,1	60,3	24,4	66,7	53,8	41,0	15,4	75,6	17,9	74,4	16,7	71,8
Dret	14,5	81,2	13,0	82,6	46,4	47,8	10,1	87,0	7,2	88,4	8,7	85,5
Economia	55,6	37,8	53,3	37,8	66,7	28,9	15,6	60,0	37,8	46,7	47,7	36,4
Ed. Social	78,6	21,4	85,7	14,3	85,7	14,3	42,9	57,1	71,4	21,4	64,3	7,1
Enginyeria Informàtica	66,7	33,3	44,4	44,4	88,9	11,1	22,2	77,8	11,1	55,6	55,6	33,3

Continua

	Cat	Es	Cat	Es	Cat	Es	Cat	Es	Cat	Es	Cat	Es
Filologia Catalana	80,0	15,0	75,0	15,0	80,0	15,0	70,0	20,0	75,0	15,0	80,0	15,0
Filologia Hispànica	16,7	70,0	13,3	60,0	53,3	36,7	16,7	73,3	10,0	60,0	10,0	70,0
Filosofia	38,9	55,6	33,3	50,0	44,4	44,4	5,6	88,9	22,2	66,7	27,8	55,6
Física	68,8	18,8	65,6	18,8	66,6	18,8	18,8	65,6	59,4	21,9	65,6	12,5
Geografia	80,8	19,2	84,6	15,4	88,5	11,5	46,2	53,8	46,2	38,5	80,8	3,8
Història	65,0	30,0	65,0	30,0	80,0	10,0	30,0	65,0	60,0	25,0	65,0	30,0
Hist.de l'Art	69,6	30,4	69,6	26,1	82,6	17,4	30,4	65,2	43,5	43,5	65,2	17,4
Infermeria	33,3	61,1	22,2	72,2	55,6	38,9	16,7	77,8	5,6	88,9	5,6	83,3
Informàtica de Gestió	59,1	40,9	54,5	40,9	63,6	36,4	27,3	68,2	54,5	31,8	54,5	40,9
Informàtica de Sistemes	45,8	50,0	41,7	41,7	70,8	20,8	8,3	87,5	33,3	29,2	66,7	25,0
Matemàtiques	87,5	6,3	87,5	6,3	87,5	6,3	18,8	50,0	81,3	6,3	87,5	6,3
Mestre (campus)	77,8	11,1	76,5	12,3	86,4	4,9	44,4	45,7	72,8	16,0	71,6	12,3
Pedagogia	76,5	23,5	79,4	20,6	85,3	14,7	29,4	64,7	64,7	35,3	64,7	17,6
Psicologia	42,9	54,3	37,1	60,0	60,0	34,3	17,1	74,3	31,4	65,7	22,9	62,9
Psicopedagogia	84,2	10,5	73,7	15,8	84,2	5,3	42,1	52,6	42,1	52,6	68,4	21,1
Química	29,6	70,4	18,5	74,1	66,7	29,6	7,4	88,9	3,7	74,1	14,8	77,8
T. en Empreses i Activ. Turíst.	30,7	58,7	29,3	53,3	66,7	21,3	6,7	80,0	22,7	60,0	26,0	50,7
Telemàtica	78,9	21,1	76,3	21,1	81,6	18,4	31,6	65,8	71,1	28,9	84,2	15,8
Títol Superior de Turisme	42,9	14,3	42,9	14,3	42,9	28,6	14,3	42,9	14,3	28,6	14,3	14,3
Treball Social	55,0	40,0	50,0	35,0	80,0	15,0		100,0	25,0	70,0	25,0	60,0
Total	50,0	43,8	46,3	43,4	68,6	25,2	23,9	70,6	35,9	50,1	41,7	43,0

En general, podem dir que quan l'alumne fa les qüestions o preguntes en català és contestat en català, amb uns percentatges que oscil·len entre el 44,4 i 87,5%. Mentre que quan l'alumne formula les qüestions en castellà, el percentatge de les respostes en català baixa significativament (fins a un 5,6%), excepte a Filologia Catalana amb un 70% i Geografia amb un 46,2%. Cal tenir en

compte que sociolingüísticament, com explica J. Melià (1997), la pressió social afavoreix que quan es fan preguntes en castellà el receptor tingui més tendència a contestar en castellà que en català.

Pel que fa a l'ús de la llengua escrita, observam que el professor usa el català a la pissarra amb uns percentatges que van del 87,5%, als estudis de Matemàtiques, o un 85,7%, als estudis d'Educació Social; fins a uns percentatges, més baixos, d'un 13% als estudis de Dret i de Filologia Hispànica; percentatges que també coincideixen amb la llengua present als exàmens, afegint-hi Infermeria, que té els percentatges més baixos, amb un 5,6%.

Ens ha resultat estrany veure que el curs 2001-2002 (vegeu taula 19) Fisioteràpia tenia un percentatge en l'ús del català a les explicacions d'un 14%, i que el curs 2003-2004 (vegeu taula 20) passava a ser del 100%, la qual cosa ens fa suposar que hi ha hagut un error en les dades, ja que el curs 2005-2006 les dades es tornen a repetir amb un 100%. Per als cursos 2001-2002, 2003-2004 i 2005-2006 (vegeu taula 21) segueixen essent els estudis de les enginyeries, de Matemàtiques i de les diplomatures de Mestre els que mostren uns percentatges d'ús oral del català més alts en les explicacions (per no estendre'ns més, vegeu les taules corresponents), percentatges que, a la vegada, coincideixen amb els usos escrits més alts del català a la pissarra i als enunciats dels exàmens.

Per una altra banda, també convé aclarir que, dins determinats estudis, hi ha assignatures que són d'altres departaments, per això pot resultar estrany que als estudis de Filologia Catalana, per posar un exemple, segons el pla d'estudis concret, pot resultar que els estudiants han de cursar assignatures d'altres departaments i que no s'imparteixen forçosament en català, sinó en altres llengües.

TAULA 19. CURS 2001-2002. USOS ESPECÍFICS PER ESTUDIS
(PERCENTATGES SEGONS GRUPS CLASSE)

Estudi	Codi	Nom	Explicacions		Escriu pissarra		Respon preguntes		Respon preguntes		Material classe		Enunciats exàmens							
			Català	Espanyol	Altres	Català	Espanyol	Altres	Català	Espanyol	Altres	Català	Espanyol	Altres						
ADE		Ad. i Direcció d'Empreses	37	63	1	34	64	2	70	30	1	14	85	1	26	72	3	33	66	1
BIO		Biologia	49	51	0	47	53	0	69	31	0	17	83	0	34	57	9	35	64	1
BIQ		Bioquímica	33	67	0	33	67	0	67	33	0	10	90	0	10	60	30	23	73	3
DCE		Ciències Empresarials	34	65	1	33	66	1	64	34	2	13	87	0	25	72	3	24	74	2
CPS		Complements de formació per a Psicopedagogia	62	33	5	62	33	5	67	29	5	29	67	5	57	38	5	67	29	5
CEQ		Complements de formació per Enginyeria Química	25	75	0	25	75	0	25	75	0	0	100	0	0	75	25	25	75	0
TUR		Diplomatura de Turisme	33	49	18	33	49	18	76	22	3	9	88	3	26	56	18	28	45	27
DRE		Dret	23	76	2	22	76	2	57	41	2	7	92	2	18	77	5	21	76	3
ECO		Economia	42	57	1	39	59	1	66	34	1	13	86	1	28	69	3	36	62	2
EDS		Educació Social	75	24	1	72	26	1	82	16	2	46	52	2	61	37	2	69	21	10
EIN		Enginyer en Informàtica	89	11	0	89	11	0	100	0	0	33	67	0	78	11	11	89	11	0
TTT		Eng. Tècnica de Telecomunicació. Especialitat en Telemàtica	87	13	0	84	16	0	90	10	0	19	81	0	77	19	3	84	16	0
TIG		Enginyeria Tècnica en Informàtica de Gestió	90	10	0	90	10	0	90	10	0	30	70	0	70	10	20	80	20	0
TIS		Enginyeria Tècnica en Informàtica de Sistemes	90	10	0	90	10	0	90	10	0	40	60	0	70	10	20	80	20	0
EEL		Enginyer Tècnic Industrial. Esp. en Electrònica Industrial	80	20	0	80	20	0	80	20	0	40	60	0	80	20	0	80	20	0
FAN		Filologia anglesa	42	55	3	39	42	19	58	39	3	39	58	3	39	39	23	42	39	19
FCA		Filologia catalana	78	20	1	69	14	18	88	12	0	62	38	0	68	14	19	72	14	15
FHI		Filologia hispànica	41	57	1	31	51	19	56	44	0	27	73	0	27	53	20	35	52	13
FIL		Filosofia	61	39	0	57	38	5	68	32	0	18	82	0	37	58	5	51	41	8
FFI		Filosofia i Lletres. Filosofia	40	60	0	20	60	20	40	60	0	0	100	0	20	80	0	20	60	20
FIS		Física	72	25	3	66	25	9	81	19	0	25	72	3	59	33	8	67	30	3
FTP		Fisioteràpia	14	86	0	14	86	0	71	29	0	0	100	0	14	86	0	14	86	0
GEO		Geografia	63	36	1	62	37	1	74	26	0	28	72	0	59	41	0	61	37	3

Continua

Estudi	Codi	Nom	Explicacions		Escriu pissarra		Respon preguntes		Respon preguntes		Material classe		Enunciats exàmens							
			Català	Espanyol	Altres	Català	Espanyol	Altres	Català	Espanyol	Altres	Català	Espanyol	Altres	Català	Espanyol	Altres			
	HIS	Història	59	41	0	56	37	7	83	17	0	20	80	0	51	44	5	59	37	5
	HDA	Història de l'Art	62	38	0	60	33	7	78	22	0	25	75	0	43	50	7	58	35	7
	IFM	Infermeria	61	39	0	59	41	0	70	30	0	30	70	0	35	63	2	37	52	11
	MAT	Matemàtiques	85	15	0	85	13	2	94	6	0	47	53	0	73	19	8	81	19	0
	MEF	Mestre. Educació Física	81	19	1	79	20	1	86	12	2	49	50	1	73	26	1	74	14	12
	MEI	Mestre. Educació Infantil	81	16	2	79	20	1	90	8	2	49	50	1	73	26	1	76	10	14
	MEM	Mestre. Educació Musical	82	17	1	80	19	1	88	10	2	52	47	1	72	25	4	76	12	11
	MEP	Mestre. Educació Primària	79	20	1	77	22	1	85	13	2	49	50	1	71	28	1	73	15	12
	MLE	Mestre. Llengua Estrangera	73	20	7	70	22	8	80	13	7	43	51	6	65	28	8	67	15	18
	PED	Pedagogia	73	27	0	71	29	0	73	27	0	46	54	0	61	39	0	66	28	7
	PSI	Psicologia	56	43	1	52	47	1	65	34	1	21	78	1	38	61	1	46	44	10
	PSP	Psicopedagogia	75	24	2	73	25	2	80	18	2	53	45	2	69	29	2	73	18	9
	QUI	Química	41	59	0	41	59	0	71	29	0	10	88	2	31	61	7	37	60	2
	TST	Títol Superior de Turisme	50	39	11	50	39	11	72	28	0	17	83	0	39	50	11	33	44	22
	TSO	Treball Social	64	36	0	64	36	0	74	26	0	28	72	0	41	57	2	59	38	3
			59	39	2	56	40	4	75	24	1	29	70	1	47	47	6	53	39	8

TAULA 20. CURS 2003-2004.
USOS ESPECÍFICS PER ESTUDIS (PERCENTATGES SEGONS GRUPS CLASSE)

Estudi	Codi	Nom	Explicacions		Escriu pissarra		Respon preguntes		Respon preguntes		Material classe		Enunciats exàmens							
			Català	Espanyol	Altres	Català	Espanyol	Altres	Català	Espanyol	Altres	Català	Espanyol	Altres	Català	Espanyol	Altres			
	ADE	Admin. i Direcció d'Empreses	38	63	0	38	63	0	66	34	0	11	89	0	33	67	0	38	63	0
	BIO	Biologia	53	47	0	53	47	0	76	24	0	26	74	0	46	50	4	59	41	0
	BIQ	Bioquímica	58	42	0	58	42	0	84	16	0	32	68	0	58	42	0	74	26	0
	DCE	Ciències Empresarials	34	66	0	34	66	0	71	29	0	8	92	0	34	66	0	37	63	0
	CPS	Complements de formació per a Psicopedagogia	75	25	0	75	25	0	83	17	0	42	58	0	75	25	0	75	25	0
	TUR	Diplomatura de Turisme	42	42	17	33	25	42	58	25	17	8	75	17	25	33	42	42	17	42
	DRE	Dret	32	68	0	32	68	0	63	38	0	18	82	0	22	78	0	26	74	0
	ECO	Economia	38	63	0	38	63	0	64	36	0	9	91	0	33	67	0	36	64	0
	EDS	Educació Social	85	15	0	85	15	0	88	12	0	41	59	0	74	26	0	88	12	0

Continua

Estudi	Codi	Nom	Explicacions		Escriu pissarra		Respon preguntes		Respon preguntes		Material classe		Enunciats exàmens							
			Català	Espanyol	Altres	Català	Espanyol	Altres	Català	Espanyol	Altres	Català	Espanyol	Altres	Català	Espanyol	Altres			
	TST	Títol Superior de Turisme	67	0	33	0	33	67	0	33	0	67	33	0	67	33	0	67		
	TSO	Treball Social	68	32	0	68	32	0	82	18	0	39	61	0	50	50	0	79	21	0
	ART	Arquitectura Tècnica	67	33	0	56	44	0	100	0	0	11	89	0	67	33	0	67	33	0
	CEQ	Comp. de formació per a Enginyeria Química	0	100	0	0	100	0	67	33	0	0	100	0	0	100	0	33	67	0
	HFJ	Enginyeria Tècnica Agrícola. Espec. en Hortofruticult. i Jardineria	63	38	0	63	38	0	79	21	0	21	79	0	67	33	0	71	29	0
	GEI	Graduat en Estudis Immobiliaris	42	58	0	42	58	0	79	21	0	16	84	0	37	63	0	42	58	0
	LLI	Lliure configuració	65	35	0	65	31	4	73	27	0	42	58	0	62	35	4	69	31	0
	MEE	Mestre. Educació Especial	75	25	0	75	25	0	75	25	0	50	50	0	100	0	0	100	0	0
			58	41	1	57	40	3	74	25	1	27	72	1	51	44	5	62	35	3

TAULA 21. CURS 2005-2006. USOS ESPECÍFICS PER ESTUDIS

Estudi	Nom	Explicacions		Escriu pissarra		Respon preguntes		Respon preguntes		Material classe		Enunciats exàmens							
		Català	Espanyol	Altres	Català	Espanyol	Altres	Català	Espanyol	Altres	Català	Espanyol	Altres						
	Administració i Direcció d'Empreses	38	63	0	38	63	0	66	34	0	11	89	0	33	67	0	38	63	0
	Biologia	53	47	0	53	47	0	76	24	0	26	74	0	46	50	4	59	41	0
	Bioquímica	58	42	0	58	42	0	84	16	0	32	68	0	58	42	0	74	26	0
	Ciències Empresarials	34	66	0	34	66	0	71	29	0	8	92	0	34	66	0	37	63	0
	Complements de formació per a Psicopedagogia	75	25	0	75	25	0	83	17	0	42	58	0	75	25	0	75	25	0
	Diplomatura de Turisme	42	42	17	33	25	42	58	25	17	8	75	17	25	33	42	42	17	42
	Dret	32	68	0	32	68	0	63	38	0	18	82	0	22	78	0	26	74	0
	Economia	38	63	0	38	63	0	64	36	0	9	91	0	33	67	0	36	64	0
	Educació Social	85	15	0	85	15	0	88	12	0	41	59	0	74	26	0	88	12	0
	Enginyeria en Informàtica	89	11	0	89	11	0	100	0	0	11	89	0	56	33	11	89	11	0
	Enginyeria Tècnica de Telecomunicació. Especialitat en Telemàtica	76	24	0	76	24	0	82	18	0	12	88	0	85	15	0	91	9	0
	Enginyeria Tècnica en Informàtica de Gestió	45	55	0	41	59	0	55	45	0	3	97	0	45	52	3	55	45	0

Continua

Estudi	Nom	Explicacions				Escriu pissarra				Respon preguntes				Respon preguntes				Material classe				Enunciats exàmens			
		Català		Espanyol		Altres		Català		Espanyol		Altres		Català		Espanyol		Altres		Català		Espanyol		Altres	
Enginyeria Tècnica en Informàtica de Sistemes		50	50	0	0	47	53	0	56	44	0	6	94	0	47	50	3	56	44	0	43	57	0		
Enginyeria Tècnica Industrial. Especialitat en Electrònica Industrial		50	50	0	0	50	50	0	71	29	0	0	100	0	50	50	0	43	57	0	43	57	0		
Filologia Anglesa		47	37	17	0	40	33	27	53	30	17	40	43	17	37	33	30	37	33	30	37	33	30		
Filologia Catalana		75	24	2	0	69	16	15	82	16	2	67	31	2	65	15	20	71	18	11	71	18	11		
Filologia Hispànica		44	54	2	0	40	46	13	58	40	2	33	65	2	33	46	21	40	48	12	40	48	12		
Filosofia		59	41	0	0	56	41	3	72	28	0	41	59	0	38	56	5	59	36	5	59	36	5		
Filosofia i Lletres. Filosofia		0	100	0	0	0	100	0	0	100	0	0	100	0	0	100	0	0	100	0	0	100	0		
Física		85	15	0	0	85	15	0	85	15	0	8	92	0	64	33	3	82	18	0	82	18	0		
Fisioteràpia		100	0	0	0	100	0	0	100	0	0	100	0	0	100	0	0	100	0	0	100	0	0		
Geografia		61	39	0	0	63	37	0	69	31	0	35	65	0	54	43	4	65	35	0	65	35	0		
Història		75	25	0	0	73	25	2	87	13	0	31	69	0	35	62	4	73	23	4	73	23	4		
Història de l'Art		67	33	0	0	65	33	2	83	17	0	21	79	0	25	71	4	67	29	4	67	29	4		
Infermeria		68	32	0	0	68	32	0	76	24	0	26	74	0	85	15	0	91	9	0	91	9	0		
Matemàtiques		84	16	0	0	84	16	0	93	7	0	22	78	0	80	16	4	91	9	0	91	9	0		
Mestre. Educació Física		83	17	0	0	83	17	0	83	17	0	67	33	0	100	0	0	100	0	0	100	0	0		
Mestre. Educació Infantil		85	15	0	0	85	15	0	85	15	0	62	38	0	100	0	0	100	0	0	100	0	0		
Mestre. Educació Musical		70	30	0	0	70	30	0	70	30	0	50	50	0	90	10	0	90	10	0	90	10	0		
Mestre. Educació Primària		78	22	0	0	78	22	0	78	22	0	56	44	0	100	0	0	100	0	0	100	0	0		
Mestre. Llengua Estrangera		78	22	0	0	78	22	0	78	22	0	56	44	0	100	0	0	100	0	0	100	0	0		
Pedagogia		67	33	0	0	67	33	0	73	27	0	36	64	0	65	35	0	69	31	0	69	31	0		
Psicologia		58	42	0	0	58	42	0	65	35	0	48	52	0	58	42	0	65	35	0	65	35	0		
Psicopedagogia		76	24	0	0	76	24	0	80	20	0	32	68	0	80	20	0	80	20	0	80	20	0		
Química		43	57	0	0	43	57	0	80	20	0	20	80	0	43	57	0	69	31	0	69	31	0		
Títol Superior de Turisme		67	0	33	0	33	67	0	67	67	0	33	0	67	33	0	67	33	0	67	33	0	67		
Treball Social		68	32	0	0	68	32	0	82	18	0	39	61	0	50	50	0	79	21	0	79	21	0		
Arquitectura Tècnica		67	33	0	0	56	44	0	100	0	0	11	89	0	67	33	0	67	33	0	67	33	0		
Complements de formació per a Enginyeria Química		0	100	0	0	0	100	0	67	33	0	0	100	0	0	100	0	33	67	0	33	67	0		
Enginyeria Tècnica Agrícola. Especialitat en Hortofruticultura i Jardineria		63	38	0	0	63	38	0	79	21	0	21	79	0	67	33	0	71	29	0	71	29	0		
Graduat en Estudis Immobiliaris		42	58	0	0	42	58	0	79	21	0	16	84	0	37	63	0	42	58	0	42	58	0		
Lliure configuració		65	35	0	0	65	31	4	73	27	0	42	58	0	62	35	4	69	31	0	69	31	0		
Mestre. Educació Especial		75	25	0	0	75	25	0	75	25	0	50	50	0	100	0	0	100	0	0	100	0	0		
TOTAL		61	38	2	2	58	38	4	74	24	2	29	69	2	57	38	5	66	30	4	66	30	4		

2.5. Usos específics de les llengües per departaments. (Cursos 1999-2000 a 2003-2004 i estimacions del curs 2005-2006)

Atesa la gran quantitat de dades, remetem a les taules concretes 22, 23, 24 i 25, tot i que farem un comentari global sobre les activitats que tenen més ús de la llengua catalana: si les orals o bé les escrites. En el benentès que consideraria que hi ha determinades activitats que són menys significatives a l'hora de fer una valoració de l'ús del català, com ara la llengua que el professor usa en els materials que dona als alumnes, ja que determinats materials de llengües, d'estudi o webs es troba en llengües estrangeres.

**TAULA 22. CURS 1999-2000. USOS ESPECÍFICS PER DEPARTAMENTS
(PERCENTATGES SEGONS GRUPS CLASSE)**

	Llengua que el professor usa per a les explicacions de classe		Llengua que el professor usa en escriure a la pissarra		Llengua en què el professor respon les qüestions que li formulen en català		Llengua en què el professor respon les qüestions que li formulen en espanyol		Llengua que el professor usa en els materials que dona als alumnes		Llengua en què el professor presenta els exàmens	
	Cat	Es	Cat	Es	Cat	Es	Cat	Es	Cat	Es	Cat	Es
Biologia	46,7	53,3	46,7	53,3	80,0	13,3	26,7	73,3	20,0	40,0	46,7	46,7
Biologia Fonamental i C. de la Salut	40,0	60,0	40,0	60,0	76,7	23,3	6,7	93,3	16,7	63,3	13,3	70,0
Ciències de l'Educació	78,2	15,0	77,6	15,0	85,7	8,2	40,1	52,4	67,3	25,9	69,4	14,3
Ciències de la Terra	77,8	22,2	81,5	18,5	85,2	14,8	44,4	55,6	44,4	40,7	80,8	3,8
C. Històriques i Teoria de les Arts	67,4	30,2	67,4	27,9	81,4	14,0	30,2	65,1	51,2	34,9	65,1	23,3
C. Matemàtiques i Informàtica	67,6	29,7	63,1	28,8	76,6	19,8	22,5	68,5	55,9	27,9	72,1	22,5
Dret Privat	6,1	90,9	6,1	90,9	36,4	60,6	6,1	93,9	3,0	93,9	6,1	90,9
Dret Públic	22,2	72,2	19,4	75,0	55,6	36,1	13,9	80,6	11,1	83,3	11,1	80,6
Economia i Empresa	36,2	57,7	31,3	61,3	57,7	38,0	12,3	74,8	23,3	68,1	24,7	61,1
Filologia Catalana i Ling. General	81,0	14,3	76,2	14,3	81,0	14,3	71,4	19,0	76,2	14,3	81,0	14,3
Filologia Espanyola, Moderna i Llatina	13,8	72,4	10,3	62,1	51,7	37,9	13,8	75,9	6,9	62,1	6,9	72,4
Filosofia	48,7	46,2	43,6	41,0	64,1	28,2	5,1	92,3	23,1	66,7	25,6	56,4

Continua

Física	70,6	17,6	67,6	17,6	67,6	17,6	20,6	64,7	61,8	20,6	67,6	11,8
Infermeria	33,3	61,1	22,2	72,2	55,6	38,9	16,7	77,8	5,6	88,9	5,6	83,3
Psicologia	42,9	54,3	37,1	60,0	60,0	34,3	17,1	74,3	31,4	65,7	22,9	62,9
Química	29,6	70,4	18,5	74,1	66,7	29,6	7,4	88,9	3,7	74,1	14,8	77,8
Total	50,0	43,8	46,3	43,4	68,6	25,2	23,9	70,6	35,9	50,1	41,7	43,0

El curs acadèmic 1999-2000, quant als usos orals del català a la docència (explicacions del professor), el primer departament en l'ús de llengua oral, com es pot suposar, és el de Filologia Catalana i Lingüística General, amb un 81%, seguit del Departament de Ciències de l'Educació, amb un 78,2%, el de Ciències de la Terra, amb un 77,8%, i el de Física, amb un 70,6%. Quant a les respostes del professor en català quan les preguntes es formulen en català, els dos departaments amb percentatges més alts són el de Ciències de l'Educació, amb un 85,7%, i Ciències de la Terra, amb un 85,2%, mentre que el Departament de Filologia Catalana, amb un 81%, ocupa el quart lloc. Aquesta darrera dada no acaba d'entendre's, tal volta es pot deure a alguna assignatura en una altra llengua assignada a aquest departament. Per altra banda, quant a la llengua que usen els professors per respondre a les qüestions formulades en espanyol, el grau màxim de fidelitat, és, com calia esperar, de Filologia Catalana, amb un 71,4%; seguit, ja molt de lluny, pel Departament de Ciències de la Terra, amb un 44,4%. Per contra, el departament que menys usa el català per a les explicacions, les respostes en català a partir de preguntes en català i les respostes en català a partir de preguntes en espanyol, és el de Dret Privat (amb uns percentatges de 6,1%, 36,4%, 6,1%, respectivament); tot i que el de Filosofia, amb un 5,1%, encara té un percentatge menor de resposta en català quan es formulen les preguntes en espanyol.

En canvi, per als cursos posteriors, el Departament de Filologia Catalana, pel que fa a les explicacions en català i respostes en català, ja es troba amb un 100%. El segon departament, en els mateixos períodes i pels mateixos ítems, és el de Ciències de l'Educació, seguit, molt de prop, pel de Ciències de la Terra, el d'Informàtica i el d'Infermeria. I, com podem observar a les taules, el Departament de Dret Privat segueix essent el que menys ús fa del català en aquest cas en tots els períodes esmentats.

Pel que fa a l'ús del llenguatge escrit a la pissarra i als exàmens, a part del Departament de Filologia Catalana, que té els percentatges més alts, com es pot suposar, hi torna a haver el Departament de Ciències de l'Educació, seguit del de Ciències de la Terra. Per altra banda, el Departament de Dret Privat segueix amb el seu habitual 5% d'ús del català, també, a la pissarra i als enunciats dels exàmens, seguit del Departament de Filologia Espanyola, com es pot suposar, i del Departament de Química.

TAULA 23. CURS 2001-2002. USOS ESPECÍFICS PER DEPARTAMENTS
(PERCENTATGES SEGONS GRUPS CLASSE)

Estudi	Explicacions		Escritu pissarra		Respon preguntes		Respon preguntes		Material classe		Enunciats exàmens							
	Català	Espanyol	Altres	Català	Espanyol	Altres	Català	Espanyol	Altres	Català	Espanyol	Altres						
Codi																		
DBA	49	51	0	45	55	0	70	30	0	19	81	0	40	57	2	36	64	0
DBF	40	53	7	40	53	7	67	33	0	13	87	0	10	57	33	17	73	10
DCT	74	26	0	74	25	2	89	11	0	43	57	0	72	25	3	74	13	13
DCE	80	19	1	78	21	1	86	12	1	59	40	1	72	25	3	72	15	13
DHA	64	36	0	63	32	5	86	14	0	20	80	0	55	41	4	61	38	2
DMI	75	24	2	73	25	3	82	18	0	29	71	0	65	29	6	71	27	2
DPR	5	90	5	5	90	5	31	65	5	0	95	5	0	95	5	0	95	5
DPU	33	67	0	31	69	0	69	30	1	10	90	0	25	70	4	31	66	3
DEE	43	57	0	41	58	1	70	30	0	17	83	0	30	67	2	36	60	4
DFC	100	0	0	97	1	1	100	0	0	97	3	0	97	3	0	97	0	3
DFE	12	61	27	4	52	44	43	48	10	6	84	10	4	51	45	6	55	39
DFL	65	35	0	64	33	4	69	31	0	18	82	0	31	65	4	64	29	7
DFS	74	23	3	69	23	9	80	20	0	23	74	3	63	29	9	71	24	4
DIF	68	32	0	64	36	0	68	32	0	43	57	0	43	57	0	50	32	18
DPS	50	50	0	45	55	0	58	42	0	17	83	0	31	69	0	39	50	11
DQU	29	68	3	26	70	5	61	39	0	6	92	2	23	68	9	27	68	5
	54	43	3	52	43	5	72	27	1	27	72	1	43	50	7	48	43	8

**TAULA 24. CURS 2003-2004.
USOS ESPECÍFICS PER DEPARTAMENTS (PERCENTATGES SEGONS GRUPS CLASSE)**

Codi	Departament Nom	Explicacions		Escriu pissarra		Respon preguntes		Respon preguntes		Material classe		Enunciats exàmens							
		Català	Espanyol / Altres	Català	Espanyol / Altres	Català	Espanyol / Altres	Català	Espanyol / Altres	Català	Espanyol / Altres	Català	Espanyol / Altres						
DBA	Biologia	61	39	0	55	45	0	76	24	0	26	74	0	55	42	3	63	37	0
DBF	Biologia Fonamental	38	62	0	38	62	0	86	14	0	19	81	0	48	52	0	57	43	0
DCT	Ciències de la Terra	78	22	0	78	22	0	78	22	0	43	57	0	57	35	9	78	22	0
DCE	Ciències de l'Educació	82	18	0	82	18	0	84	16	0	45	55	0	86	14	0	86	14	0
DHA	C. Històriques i Teoria de les Arts	75	25	0	75	25	0	89	11	0	26	74	0	30	70	0	77	23	0
DMI	C. Matemàtiques i Informàtica	61	39	0	62	38	0	77	23	0	15	85	0	61	37	2	68	32	0
DPR	Dret Privat	13	88	0	13	88	0	44	56	0	6	94	0	3	97	0	6	94	0
DPU	Dret Públic	44	56	0	44	56	0	73	27	0	24	76	0	31	69	0	36	64	0
DEA	Economia Aplicada	44	56	0	42	58	0	62	38	0	12	88	0	40	60	0	44	56	0
DEM	Economia de l'Empresa	40	60	0	38	62	0	84	16	0	16	84	0	31	69	0	40	60	0
DFC	Filologia Catalana	100	0	0	96	0	4	100	0	0	96	4	0	96	0	4	100	0	0
DFE	Filologia Espanyola	15	65	20	6	46	48	26	54	20	2	78	20	0	44	56	4	50	46
DFL	Filosofia	63	37	0	63	37	0	74	26	0	30	70	0	33	67	0	70	30	0
DFS	Física	76	24	0	76	24	0	85	15	0	7	93	0	63	36	2	75	25	0
DIF	Infermeria	77	23	0	77	23	0	77	23	0	18	82	0	95	5	0	100	0	0
DPS	Psicologia	62	38	0	62	38	0	62	38	0	48	52	0	62	38	0	71	29	0
DQU	Química	25	75	0	25	75	0	67	33	0	21	79	0	25	75	0	63	38	0
		58	41	2	56	40	4	74	25	2	25	74	2	48	46	5	60	36	3

TAULA 25. CURS 2005-2006. USOS ESPECÍFICS PER DEPARTAMENTS

Departament	Explicacions		Escritu pissarra		Respon preguntes		Respon preguntes		Material classe		Enunciats exàmens								
	Català	Espanyol	Català	Altres	Català	Espanyol	Altres	Català	Espanyol	Altres	Català	Espanyol	Altres						
Biologia	61	39	0	0	55	45	0	76	24	0	26	74	0	55	42	3	63	37	0
Biologia Fonamental	38	62	0	0	38	62	0	86	14	0	19	81	0	48	52	0	57	43	0
Ciències de la Terra	78	22	0	0	78	22	0	78	22	0	43	57	0	57	35	9	78	22	0
Ciències de l'Educació	82	18	0	0	82	18	0	84	16	0	45	55	0	86	14	0	86	14	0
Ciències Històriques i Teoria de les Arts	75	25	0	0	75	25	0	89	11	0	26	74	0	30	70	0	77	23	0
Ciències Matemàtiques i Informàtica	61	39	0	0	62	38	0	77	23	0	15	85	0	61	37	2	68	32	0
Dret Privat	13	88	0	0	13	88	0	44	56	0	6	94	0	3	97	0	6	94	0
Dret Públic	44	56	0	0	44	56	0	73	27	0	24	76	0	31	69	0	36	64	0
Economia Aplicada	44	56	0	0	42	58	0	62	38	0	12	88	0	40	60	0	44	56	0
Economia de l'Empresa	40	60	0	0	38	62	0	84	16	0	16	84	0	31	69	0	40	60	0
Filologia Catalana	100	0	0	0	96	0	4	100	0	0	96	4	0	96	0	4	100	0	0
Filologia Espanyola	15	65	20	0	6	46	48	26	54	20	2	78	20	0	44	56	4	50	46
Filosofia	63	37	0	0	63	37	0	74	26	0	30	70	0	33	67	0	70	30	0
Física	76	24	0	0	76	24	0	85	15	0	7	93	0	63	36	2	75	25	0
Infermeria	77	23	0	0	77	23	0	77	23	0	18	82	0	95	5	0	100	0	0
Psicologia	62	38	0	0	62	38	0	62	38	0	48	52	0	62	38	0	71	29	0
Química	25	75	0	0	25	75	0	67	33	0	21	79	0	25	75	0	63	38	0
TOTAL	56	43	1	1	55	42	3	73	26	1	27	72	1	48	48	4	61	36	3

3. ACTUACIONS DEL SERVEI LINGÜÍSTIC (EN COL·LABORACIÓ AMB EL DESENVOLUPAMENT DEL PLA LINGÜÍSTIC DE LA UIB) PER AFAVORIR L'ÚS DEL CATALÀ A LA UIB. CURS 2005-2006

El Servei Lingüístic té encomanades les funcions següents:

- a) Fer-se càrrec de la normalització de la llengua catalana en el marc de la Universitat de les Illes Balears.
- b) Donar suport a la funció consultiva que en matèria de llengua té encarregada la UIB d'acord amb l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears. Sense perjudici de les competències que com a òrgan científic té assignades el Departament de Filologia Catalana i Lingüística General en les qüestions que afecten la fixació normativa i en la funció d'assessorament que l'Estatut i la Llei de normalització atorguen a la Universitat, tal com diu l'Acord executiu del dia 25 de març de 2003 (FOU 220, de 20 de juny).
- c) Facilitar als membres de la comunitat universitària la formació necessària en llengua catalana i l'aprenentatge de llengües modernes, i participar en els plans de formació lingüística desenvolupats per la Universitat.
- d) Vetllar per la qualitat lingüística de les actuacions de la Universitat, proporcionar la correcció i traducció dels documents, científics i institucionals i, en general donar resposta a qualsevol necessitat lingüística que sorgeixi a la vida universitària.

Cal dir que la política universitària del Servei Lingüístic en matèria de llengua és marcada pel Pla estratègic i pel Pla lingüístic que aprova i marca el Consell de Direcció de la UIB i que s'ha començat a aplicar a partir de l'any 2003.

3.1. El Pla lingüístic (2002-2006)

L'any 2003 es va començar a dissenyar un Pla lingüístic per tal d'afavorir l'ús de la llengua catalana en el marc de la Universitat de les Illes Balears. El Pla inclou diversos apartats i camps d'actuació que depenen d'un vicerectorat: el que és responsable dels temes de llengua catalana (primer, el Vicerectorat d'Activitats Culturals, i a hores d'ara, el Vicerectorat d'Estudiants), en els quals ha col·laborat o que impulsat el Servei Lingüístic.

El Pla lingüístic diu a la seva introducció: «La Universitat és també —per no dir primordialment— un lloc de formació humanística, científica i solidària envers la societat en la qual es troba, les Illes Balears. Per tant, l'ús de la llengua catalana a la UIB no només ha de ser pel mandat legal, sinó com a forma de contribuir a la normalització de la societat i a l'increment de la seguretat lingüística legal i social dels catalanoparlants, i de fomentar la llengua com a factor de cohesió i, per tant, de solidaritat social.»

A partir del curs 2003-2004, per augmentar l'ús del català a la docència es va crear la figura de l'assessor de suport lingüístic, lligat al Vicerectorat d'Estudiants (que és el responsable, en els

moments de redactar aquestes línies, de la normalització) i a l'Àrea de dinamització lingüística del Servei Lingüístic. En l'actualitat hi treballen dues persones com a assessors de suport lingüístic.

Durant el període 2002-2006, el Pla lingüístic ha actuat per tal d'augmentar l'ús de la llengua catalana en la docència en quatre departaments de la Universitat de les Illes Balears. Aquests departaments són: el Departament de Ciències Matemàtiques i Informàtica, el de Psicologia, el de Filosofia i Treball Social, i el d'Infermeria i Fisioteràpia. Segons està programat, l'oferta s'ha d'anar estenent progressivament a altres departaments de la Universitat.

Les activitats que s'han dut a terme poden dividir-se en dos grans blocs:

a) Servei de correcció i traducció

Abraça la revisió i traducció del castellà al català de qualsevol tipus de material docent, per exemple: material elaborat per impartir les classes (apunts, presentacions de *Power Point*, etc.), programes d'assignatures, enunciats d'exàmens i algunes comunicacions puntuals.

En total, es calcula que s'han fet, aproximadament, 83 correccions i traduccions per al Departament de Psicologia i el d'Informàtica i Matemàtiques, i 90 per als dos departaments restants. Cal tenir en compte que aquest tipus de material pot variar molt en extensió; per això, es poden trobar des de programes d'assignatures molt breus fins a carpetes dels apunts de tot un curs.

b) Servei de formació

- Classes personalitzades. Classes adequades al nivell de cada un dels professors interessats, des del nivell A fins al nivell C, i en sessions d'una o dues hores setmanals (segons la disponibilitat horària). Es pot calcular que, en total, s'han atès les necessitats de 20 professors del Departament de Ciències Matemàtiques i Informàtica i del de Psicologia, i les de 10 professors del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia i del de Filosofia i Treball Social.

- Recursos terminològics i bibliogràfics. S'ha proporcionat material perquè el professorat pugui arribar a assolir un major grau d'autonomia a l'hora de redactar textos, exàmens, etc. Per això, els hem donat a conèixer bibliografia específica de cada especialitat. Tanmateix, també cal destacar que s'han resolt consultes terminològiques puntuals.

Finalment, convé afegir que s'han ofert recursos bibliogràfics de llengua general que igualment ajuden a agilitar el procés de redacció. S'ha informat, per exemple, de l'existència de diccionaris de català en línia (DIEC, GDLC), de correctors de català, etc.

4. REFLEXIONS FINALS

Les reflexions que sorgeixen de les taules podrien ser moltes, però per sintetitzar ho resumirem en uns quants punts:

a) Els percentatges dels exàmens d'alumnes que a la selectivitat trien el català com a llengua d'examen és superior a l'oferta de docència en català. La qual cosa fa veure que s'hauria d'atendre aquesta demanda o elecció.

b) Caldrà estudiar les dades d'aquests darrers cursos amb vista al Pla lingüístic i dins el Pla estratègic i adequar les mesures per a una plena normalització lingüística.

c) Cal augmentar l'ús dels suports lingüístics d'ajuda al professorat per a la docència en català als diversos departaments i estudis per tal de facilitar que el professorat consolidi les habilitats comunicatives orals i escrites en català.

d) Cal revisar el sistema de les enquestes i elaborar un nou disseny dels qüestionaris d'ús de la llengua catalana, i arbitrar les mesures tècniques i pressupostàries necessàries amb vista al curs 2007-2008.

e) El repte de l'espai europeu d'educació superior fa que s'hagi de tenir en compte el paper que ha de tenir el català en relació amb l'ús de les altres llengües, tant pel que fa a la llengua d'impartició dels postgraus com dels màsters, per atorgar una presència destacada del català com a eina de cohesió i normalització lingüística.

f) Seguint les conclusions fetes a la XIV Trobada de Serveis Lingüístics Universitaris (Palma, 3 i 4 de juny de 2004), caldria recomanar que:

«1. «El català ha de ser la llengua d'ús normal en els estudis de grau. El multilingüisme que hi pugui haver a partir d'aquests estudis en el nou marc europeu universitari s'ha de gestionar sense perjudici de la llengua pròpia.

2. Els currículums dels estudiants han d'incloure el foment de les habilitats de comunicació oral i escrita en la llengua pròpia i en llengües estrangeres.»

3. Els serveis lingüístics han de donar suport tècnic a les necessitats de l'EEES (intensificar les accions d'acolliment...) i les universitats els han de proveir dels recursos necessaris.

4. Les universitats han de tenir un Pla de política lingüística, per poder donar compliment a aquests objectius, i els serveis lingüístics han de participar en la seva elaboració i execució.»

g) Cal continuar amb les relacions institucionals entre les universitats de la Xarxa Lluís Vives, i de manera especial, amb la Comissió de Llengua, pel que fa a la coordinació d'activitats, projectes, estudis i campanyes en defensa de la llengua catalana i la seva normalització lingüística.

h) Cal fomentar l'ús del català a la recerca, i més quan les valoracions universitàries afavoreixen les revistes i recerques d'impacte (on el català té una presència mínima).

h) Cal incloure en els estudis la formació lingüística en diverses llengües, especialment amb vista a la convergència amb l'espai europeu d'ensenyament superior.

Mallorca, juliol de 2006

5. BIBLIOGRAFIA

Anuari de l'educació de les Illes Balears 2005. Palma: Fundació Guillem Cifre de Colonya - Universitat de les Illes Balears.

BASSA i MARTÍN, Ramon (1991): *El català a l'escola 1936/39-1985*. Barcelona: Llar del Llibre.
 CONSELL INSULAR DE MENORCA (2004). *Pla insular de normalització lingüística de Menorca*. Maó: Consell Insular de Menorca. Departament de Cultura i Educació.

MELIÀ, Joan (1997): *La llengua dels joves. Comportaments i representacions lingüístiques dels adolescents mallorquins*. Palma: Universitat de les Illes Balears.

SERVEI LINGÜÍSTIC (cursos 1999-2000 a 2005-2006). Palma: Universitat de les Illes Balears. Servei Lingüístic. Web: <http://www.uib.es/secc6/slg/dinamitzacio.htm> (Consultada: juliol 2006).

TERRICABRAS, Josep-Maria (2003): "El mite de la llibertat d'elecció". A: *Treballs de Sociolingüística Catalana*, 17 (2003), pàg. 179-184. Benicarló: Onada edicions.

VILLAVARDE i VIDAL, Joan-Albert (2003): "Algunes dades sobre el coneixement del català a les Illes Balears". A: *Treballs de Sociolingüística Catalana*, 17 (2003), pàg. 159-167. Benicarló: Onada edicions.

VILLAVARDE i VIDAL, Joan-Albert (2005): "L'enquesta sociolingüística 2003. Principals resultats". A: *Treballs de Sociolingüística Catalana*, 18 (2005), pàg. 63-96. Benicarló: Onada edicions.